

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1394/3
Podgorica, 06.10.2022. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1394 od 12.09.2022. godine), v.d. direktora Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „AST" d.o.o. iz Podgorice, nacionalnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prva TV", izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 11. septembra 2022.godine, u terminu od 13:40:53 do 14:31:12 sati (50 minuta 19 sekundi) tokom emitovanja programskog sadržaja „Mirjana Bobić predstavlja Budvu":
 - a. emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije,
 - b. propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a. emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list CG", br. 36/11),
 - b. emitovanja komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno telepromocije, kao vida oglašavanja, koja nije prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja (član 89 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
3. Nalaže se privrednom društvu „AST" d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru tevizijskog programa „Prva TV" sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „AST" d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Prva TV" i programskog sadržaja „Mirjana Bobić predstavlja Budvu" objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru opšteg televizijskog programa 'Prva TV' upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja i telepromocije koja nije bila prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja, u okviru programskog sadržaja 'Mirjana Bobić predstavlja Budvu' dana 11.09.2022. godine".
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 12. septembra 2022. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor na rad privrednog društva „AST“ d.o.o. iz Podgorice (u daljem tekstu: emiter), emitera opšteg televizijskog programa „Prva TV“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1394 od 12.09.2022. godine).

Predmetni prigovor se odnosi na programski sadržaj „Mirjana Bobić predstavlja Budvu“ emitovan dana 11. septembra 2022. godine. Po mišljenju podnosioca prigovora, „u sklopu emisije Mirjana Bobić Mojsilović prekršen je Pravilnik o komercijalnim audio vizuelnim komunikacijama, emitovanjem prikrivenog oglašavanja predstavljajući kompaniju HGI Budvansku rivijeru“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-15.

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera sačinio nalaz dana 13.09.2022. godine (akt broj 02-1394/1 od 13.09.2022. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-1394/2 od 15.09.2022. godine). U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motivise potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 15 Zakona i član 13 stav 2 Pravilnika).
- telepromocija je oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 stav 1 tačka m) Pravilnika).
- članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: televizijskog i radijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja,

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 11. septembra 2022. godine, emitovao putopisnu emisiju „Mirjana Bobić predstavlja Budvu“ u terminu od 13:40:53 do 14:31:12 sati (50 minuta 19 sekundi), a u terminu od 14:22:57 do 14:25:12 sati (2 minuta 15 sekundi), emitovan je segment tokom kojeg je predstavljena kompanija 'HG Budvanska rivijera'. Opis je dat u tački 2.

2. **Mirjana Bobić Mojsilović:** „A sad pogledajte gde smo. Sedimo u bašti čuvenog 'Mogrena' i naručili smo tursku kafu."

Jelena Kaluđerović, HG Budvanska rivijera: „Mi je zovemo domaća kafa."

Mirjana Bobić Mojsilović: „Domaća kafa. Ovo je jedino mesto u Budvi gde može još uvek ovo da se naruči. A sa mnom ova lepotica, Jelena Kaluđerović, PR kompanije, turističkog kompleksa..."

Jelena Kaluđerović, HG Budvanska rivijera: „Hotelska grupa 'Budvanska rivijera'."

Mirjana Bobić Mojsilović: „Teško mi je bilo da zapamtim. Šta znači taj naziv? To je nekada bio 'Montenegro Tourist'?"

Jelena Kaluđerović, HG Budvanska rivijera: „Da. Hotelska grupa 'Budvanska rivijera' je najstarija hotelska kompanija u Crnoj Gori koja je, naravno, nekada poslovala pod imenom 'Montenegro Tourist' i objedinjavala je sve hotele na crnogorskom primorju. Vremenom se vlasnička struktura hotela mijenjala i evo, danas, hotelska grupa 'Budvanska rivijera' u svom vlasništvu ima pet hotela. To su hoteli 'Mogren', gdje se upravo sada nalazimo, turističko naselje 'Slovenska plaža', čuvena Slovenska plaža, hotel 'Aleksandar' i dva hotela u Petrovcu - hoteli 'Palas' i 'Castellastva'."

Mirjana Bobić Mojsilović: „A je li i dalje ovo uveče glavno mesto?"

Jelena Kaluđerović, HG Budvanska rivijera: „Jeste, upravo zbog svoje pozicije. Kao što vidite, ispred zidina Starog grada, sve se ovdje dešava."

Mirjana Bobić Mojsilović: „Svako ko prođe, biće viđen."

Jelena Kaluđerović, HG Budvanska rivijera: „Upravo tako. A, naravno, Turistička organizacija Budve ovdje često organizuje brojna kulturno-zabavna dešavanja i upravo se ovdje, u 'Mogrenu', traži mjesto više kako bi sve to moglo da se isprati. A, osim toga, naši hoteli su prepoznati kao hoteli koji nude zaista raznovrstan sadržaj za porodični odmor. Jedna Slovenska plaža je neprikosnovena po tom pitanju."

Mirjana Bobić Mojsilović: „Ma, to hoću da kažem. Ima nešto i za nas normalne ovde."

Jelena Kaluđerović, HG Budvanska rivijera: „Upravo tako. 'Zelena oaza' u centru Budve nadomak Slovenske plaže, sa svoja dva prepoznatljiva 'Rondo' bazena, sa teniskim terenima, velikim zelenim površinama, zato se i zove 'Zelena oaza'. Puno sadržaja za djecu. Dakle, imamo profesionalnu animaciju koja se trudi da zabavi djecu da roditelji mogu da se malo opuste."

Mirjana Bobić Mojsilović: „Eto, ovde, dakle, ima mesta, ovo je čista demokratija. Ovde ima mesta za ove multimilijardere i tajkune, a ima i za nas normalne."

3. Tokom emitovanja navedenog segmenta sadržaja, nijesu emitovana obavještenja o postojanju komercijalne AV komunikacije. Emitovani sadržaj nije sadržao obavještenja o sponzorstvu.
4. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da obavijesti gledaoce o uslugama i ponudi *Hotelske grupe 'Budvanska rivijera'*, predmetni segment se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku emisije/programa, jer u njemu značajnu ulogu imaju informacije samo o određenom poslovnom subjektu (Hotelska grupa „Budvanska rivijera“) i njegovoj ponudi.
5. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:
- kroz opisivanje su predstavljeni hotel „Mogren“ i hotel „Slovenska plaža“ u Budvi, na način da se promoviše njihova lokacija i ponuda, a gledaocu se obraća kao potencijalnom posjetiocu. Uz predočavanje informacija o prednostima hotela, vrši se direktna promocija njihove ponude, što ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na usluge hotelske grupe „Budvanska rivijera“. U određenim segmentima analiziranog programskog sadržaja voditeljka je preuzela ulogu presenterke i direktno promovisala usluge i ponudu hotela

(„Svako ko prođe, biće viđen.“„Eto, ovde, dakle, ima mesta, ovo je čista demokratija. Ovde ima mesta za ove multimilijardere i tajkune, a ima i za nas normalne.“). Da se radi o promociji tj. oglašavanju govori činjenica da pominjanje određenog subjekta („HG Budvanska rivijera“ ili njegovih hotela) nije umjereno i primjereno, već otvoreno upućuje na usluge i karakteristike, odnosno prednosti.

- Ukoliko voditelj preuzima ulogu promotera određenih proizvoda/usluga ili se tokom trajanja emisije ističu unutar programa proizvodi ili usluge poslovnog subjekta, ovakvo preporučivanje se smatra telepromocijom. Dakle, citirani segmenti emisije smatraju se oglašavanjem i trebalo je da budu označeni kao telepromocija. U toku analiziranog segmenta programskog sadržaja voditeljka je preuzela ulogu presenterke i direktno promovisala usluge i ponudu ovih lica.
- 6. Saglasno članu 85 stav 1 Zakona i članu 13 stav 1 Pravilnika, zabranjene su prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja, može se zaključiti da je riječ o prikrivenoj komercijalnoj audiovizuelnoj komunikaciji, odnosno telepromociji koja nije bila prepoznatljiva i audio odvojena od ostalih programskih sadržaja.
- 7. Naime, analizirani segmenti programskog sadržaja su naglašeno promotivnog karaktera, za koji se ne može naći uredničko opravdanje. Isti mogu dovesti u zabludu gledaoca u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji se u programu predstavlja ponuda hotela, kroz predstavljanje Budve (naziv emisije „Mirjana Bobić Miojsilović predstavlja Budvu“).
- 8. Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnog sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, kao i obaveze da telepromocija (kao vid komercijalne audiovizuelne komunikacije) mora biti lako prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-15 emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da emiter objavljivanjem programskog sadržaja prekršio čl. 85 stav 1 i čl. 89 Zakona, čl. 13 stav 1 i 2 i čl. 37 st. 1. Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, v.d. direktora Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima informaciju o izrečenoj mjeri upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „AST“ d.o.o. iz Podgorice
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Arhiva

